

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย¹

กันยา คงเย็น²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมาย ประวัติความเป็นมา วิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าสู่ข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย รวมถึงศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการตีความกฎหมายของ คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จ” การใช้สิทธิทางแพ่งของผู้เสียหาย ความหมายของหน่วยงานควบคุม กำกับ ดูแล และการใช้สิทธิทางกฎหมายของผู้เสียหาย เพื่อศึกษาเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า สิทธิ เสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา รวมถึงการสื่อสารโดยวิธีอื่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความรับรองคุ้มครองไว้โดยที่บุคคลนั้นจะต้องมีหน้าที่ และความรับผิดชอบเป็นพิเศษต่อผู้อื่นในการใช้เสรีภาพของตน เนื่องจากสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นมูลฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงมีอย่างเท่าเทียมกัน การแสดงออกในฐานะปัจเจกชนตามกฎหมายจึงย่อมต้องมีขอบเขต และต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่สังคม หรือความมั่นคงของรัฐ รวมถึงต้องเคารพ และไม่ปิดกั้นในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่างของบุคคลอื่นในระบบของการสื่อสารด้วย

การสื่อสารในปัจจุบันนั้นได้รับความนิยมโดยวิธีการทางคอมพิวเตอร์ และได้มีการพัฒนาให้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นเสมือนคอมพิวเตอร์พกพาที่สามารถทำงานได้เช่นเดียวกับคอมพิวเตอร์ อันเป็นเครื่องมือที่ผู้คนจำนวนมากใช้ในการสื่อสารถึงกันโดยผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน ได้แก่ Facebook, YouTube, Twitter, Line, WhatsApp, Instagram หรือ Website ต่างๆ เพื่อเข้าถึงระบบได้ง่ายมากขึ้น ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์นั้น เป็นอุปกรณ์ หรือชุดอุปกรณ์ในทางวิทยาศาสตร์ อันประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์รอบข้างต่าง ๆ (Peripheral) ในการรับเข้า หรือป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) หรือแสดงผลข้อมูล (Output) และบันทึก หรือเก็บข้อมูล (Store and Record) อันเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล ข้อความ หรือสิ่งอื่นใด ทุกอย่างที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์รวมทั้งชุดคำสั่งด้วย ระบบ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา พินิจจันทร์ และรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสงขลา

คอมพิวเตอร์จึงเป็นอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อผ่านระบบเครือข่ายซึ่งเป็นระบบของการสื่อสารข้อมูล โดยเชื่อมต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ต อันเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสารที่ใช้เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์ต่างระบบต่างชนิดในที่ต่าง ๆ ทั่วโลกเข้าด้วยกัน โดยอาศัยหลักเกณฑ์มาตรฐานอย่างเดียวกันที่ครอบคลุมถึงกระบวนการสื่อสารไปมาถึงกันระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งหลายสามารถติดต่อ สื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว จนเกิดเป็นสังคมในโลกอินเทอร์เน็ตขึ้น ซึ่งถูกเรียกว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) อันเป็นการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้ประสานเข้ากับอินเทอร์เน็ต จึงทำให้การติดต่อสื่อสารได้มีการพัฒนาระบบให้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” จึงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 จึงถูกตราขึ้นเพื่อรับมือกับปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่ถูกหยิบยกขึ้นมาใช้กันบ่อยครั้ง ท่ามกลางสถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง โดยเฉพาะในยุคที่ทุกคนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ของตน โดยอาจแทรกไปด้วยข้อความที่ถูกบิดเบือน ปลอม หรือเป็นเท็จเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ อันอาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้คนจำนวนมากเข้ามาเกี่ยวข้องกับยุคของเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าในปัจจุบัน จึงอาจมีทั้งคนดี และมิชฌาชีพที่มุ่งหวังที่จะใช้ช่องทางผ่านตัวกลางอย่างเช่น คอมพิวเตอร์ในการกระทำความผิด หรือแสวงหาประโยชน์ อันเป็นภัยต่อผู้ใช้บริการที่เป็นผู้รับสารทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้คนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เพิ่มขึ้น

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ยังมีประเด็นปัญหาที่ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาแรก การตีความกฎหมายของ คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จ” ซึ่ง มาตรา 14 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ได้กำหนดว่า “ผู้ใดกระทำความผิดโดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่บิดเบือน หรือปลอมไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา”

จึงมีปัญหว่า ข้อความที่มีการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายที่มีลักษณะเป็น “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือเป็นข้อมูลที่เป็นเท็จ” ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) นั้น ต้องมีลักษณะ หรือความหมายเช่นใด และมีขอบเขตเพียงใด จึงจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากยังมิได้มีการบัญญัติถึงขอบเขตของคำดังกล่าวไว้ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่แน่นอนของนิยามความหมายของคำ ไม่มีขอบเขตสำหรับการควบคุมลักษณะข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จอย่างชัดเจนทำให้การตีความของคำนิยามศัพท์ที่เป็นองค์ประกอบของความผิด

จึงเกิดปัญหาว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่นำเข้าสู่ระบบนั้นเข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ก่อให้เกิดปัญหาในสภาพบังคับที่ไม่สามารถใช้บังคับ มาตรา 14 วรรคหนึ่ง (1) กับกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้อย่างแท้จริง จึงส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนในการพิจารณาถึงฐานความผิดในการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จอันเป็นประเด็นปัญหาอยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ฉะนั้น จึงเห็นว่ากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นไม่สอดคล้องกับวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่ได้เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นปัญหาที่สอง เรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางแพ่งของผู้เสียหาย พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 เป็นกฎหมายที่มีมาตรการการลงโทษในทางอาญา โดยมีเจตนารมณ์ที่มุ่งจะให้ความคุ้มครองเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ และป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเท่านั้น แต่มิได้มีการบัญญัติถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิในทางแพ่งของผู้เสียหายไว้โดยเฉพาะ ส่งผลให้ผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่สามารถใช้สิทธิในทางแพ่งเพื่อชดเชย เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนได้ หากเมื่อพิจารณาถึงหลักทั่วไปในการเรียกค่าสินไหมทดแทน ในลักษณะละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วนั้น บุคคลที่ได้รับการเสียหายจะต้องฟ้องร้องต่อศาลในส่วนแพ่งเป็นอีกคดีต่างหาก เพื่อให้ได้รับการชดเชย เยียวยาความเสียหายนั้น ทำให้เสียเวลา และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหลายครั้งในมูลเหตุเดียวกัน ก่อให้เกิดปัญหาในการพิสูจน์ถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดในเครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมถึงการหาตัวผู้กระทำความผิด ทำให้เป็นอุปสรรคในการฟ้องคดีละเมิด อันเป็นผลให้การพิสูจน์ว่ามีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นนั้นเป็นไปได้ยาก ฉะนั้น มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้สิทธิในทางแพ่งของผู้เสียหายที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นยังไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการของผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นปัญหาที่สาม ความหมายของหน่วยงานควบคุม กำกับ ดูแล และการใช้สิทธิทางกฎหมายของผู้เสียหาย ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลในเรื่องการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยตรงนั้น มีเพียงกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) กองกำกับการ 3 หน่วยงานเดียว โดยที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมไม่ได้กำหนดให้มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยตรง เพียงแต่ทำหน้าที่ในการจัดการดูแล สอดส่องเป็นการทั่วไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ซึ่งการกำหนดให้มีเพียงหน่วยงานเดียวที่มีหน้าที่โดยตรงนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ใช้งานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีจำนวนมากทำให้การควบคุม กำกับดูแลสังคมที่มีขนาดใหญ่อย่างเครือข่ายสังคมออนไลน์ จึงเกิดปัญหาในเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ที่ไม่พอเพียงในการควบคุม กำกับ ดูแลรักษาความเรียบร้อยที่มีอยู่ในปัจจุบัน และอาจทำให้ไม่มีประสิทธิภาพที่

พอเพียงในการจัดการกับปัญหาของการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายที่จะเกิดขึ้น รวมไปถึงถึงปัญหาความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย และเมื่อหน่วยงานที่ควบคุม กำกับ ดูแลไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ชัดเจน และเพียงพอทำให้การเข้าถึงช่องทางในการติดต่อแจ้งข่าวสาร หรือร้องทุกข์ กล่าวโทษ เพื่อดำเนินคดีในความผิดอันเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการใช้สิทธิทางกฎหมายของผู้เสียหายจึงยังไม่ได้รับประโยชน์อย่างดีที่สุดต่อประชาชน

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมาย ผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันจะทำให้สามารถควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาการตีความกฎหมายของ คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จ”

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเสนอแนะ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยบัญญัติเป็นคำนิยาม ลักษณะ และตัวอย่างของ คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จ” ไว้ใน มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีขอบเขต แน่นนอนในการตีความ รวมถึงเป็นมาตรการทางกฎหมายสำหรับการควบคุมลักษณะข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้การตีความง่ายต่อการพิจารณากฎหมาย และง่ายต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่นำเข้านั้นเข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ และเพื่อให้มีความกระชับ และแคบลงซึ่งเป็นการอุดช่องว่างของการตีความหมายของคำให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง โดยในการเพิ่มเติมคำนิยามดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ปัญหาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางแพ่งของผู้เสียหาย

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเสนอแนะ ให้มีการนำหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบเพื่อละเมิดตาม ทฤษฎีรับภัย (Theory of Risk) มาบัญญัติลงไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 โดยบัญญัติสิทธิในทางแพ่งควบคู่ไปกับ มาตรา 14 เพื่อเป็นมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางแพ่งของผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหายหากความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความเสียหายตามปกติที่ย่อมเกิดขึ้น และเป็นผลมาจากการกระทำความผิดในการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นการชดเชย เยียวยาผู้ที่เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด ย่อมจะทำให้เกิดความชัดเจนในการใช้สิทธิต่าง ๆ ทางแพ่งได้ อันถือได้ว่าเป็นมาตรการทางกฎหมายในเชิงที่จะลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิดซึ่งจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน

3. ปัญหาเรื่องความหมายของหน่วยงานควบคุม กำกับ ดูแล และการใช้สิทธิทางกฎหมายของผู้เสียหาย

ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรจัดให้มีหน่วยงานของรัฐเพิ่มขึ้น เพื่อให้เป็นหน่วยงานในการตรวจสอบควบคุม ดูแลเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดถึงอำนาจ หน้าที่โดยแยกออกจากหน่วยงานที่มีอยู่เดิมให้มีความชัดเจน โดยที่หน่วยงานดังกล่าวจะตั้งขึ้นมาเพื่อร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้ระบบของการทำงานในการควบคุม กำกับ ดูแลการนำเข้าข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ได้รวดเร็ว ทั้งถึงการป้องกัน และปราบปรามให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอในการจัดการกับปัญหาในการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายได้เป็นอย่างดี ตลอดจนเร่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงานเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญ และให้ความรู้ กับสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชน รวมถึงแสวงหาการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนเพื่อคุ้มครองสิทธิ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหายให้ได้มากที่สุด

นอกจากนี้ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในความผิดที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ให้กับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเนื่องจากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นผู้เริ่มคดี เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และควรเพิ่มช่องทางในการแจ้งเหตุ หรือเตือนภัย รวมถึงใช้วิธีการณรงค์เป็นต้นว่า ทั้งกับให้การศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนเพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมของสังคมให้มีความเคารพต่อกฎหมาย หรือเกรงกลัวต่อการฝ่าฝืนกฎระเบียบของสังคม

ดังนั้น เห็นได้ว่าปัญหาทั้งหลายดังกล่าวข้างต้นนี้ ล้วนเป็นอุปสรรคกีดขวางมิให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถแก้ไขพัฒนาได้ แต่ต้องใช้เวลา และเมื่อการบังคับใช้กฎหมายซึ่งถือเป็นบรรทัดฐานของสังคมส่วนหนึ่งได้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นแล้ว โดยที่ทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

เอกสารอ้างอิง

จรัสศรี รุ่งรัตนอุบล. “คอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐาน (เอกสารประกอบการสอน).” มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 2548.

ชนวัฒน์ สินเกษม. “ปัญหาการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม หรือที่เป็นเท็จตาม มาตรา 14 (1)
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.” วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต, ธุรกิจบัณฑิต, 2558.

ปิ่นบุญญา ถิ่นมะนา. “การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในประเทศไทย.”

วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ 1, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 59.

ปรียวิศว์ ชูเชิด และเรวดี ศักดิ์คุลยธรรม. รายงานการวิจัย เรื่อง การรับรู้และความเข้าใจต่อการกระทำ
ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ของ
ประชาชน ในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, กรุงเทพมหานคร:
2559.

พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พ.ศ.2550. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า, 2550.

สุพิศ ประณีตพลกรัง. กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.

พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2560.

อนุรักษ์ ลาวิลาศ. ประวัติความเป็นมาของคอมพิวเตอร์. สืบค้น 14 มีนาคม 2564. จาก

<http://kruanuruk.anc.ac.th/news>.

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และแก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560.